

L'Entrevista

NÚRIA RIU
VIMBODÍ I POBLET

Octavi Vilà i Mayo (Tarragona, 1961) és un monjo de l'orde del Cister. És l'abat del Monestir de Poblet des del 3 de desembre de 2015, en substitució de Josep Alegre i Vilas. Llicenciat en Geografia i Història i diplomad en Biblioteconomia i Documentació per la Universitat de Barcelona, va fer un postgrau en Noves Tecnologies de la Informació per la Universitat Politècnica de Catalunya i en Gestió Cultural per la UPF. Estudia Filosofia i Teologia a la Facultat de Teologia de Catalunya.

Va entrar de monjo amb 43 anys. La seva podem dir que va ser una vocació tardana. Com sorgeix?

Tenia relació amb el monestir des de ben jovenet, ja que el meu pare ajudava altruïstament com a assessor amb qüestions econòmiques. Encara que sempre havia tingut relació amb els monjos mai m'havia plantejat la vocació fins que l'any 2000 es va revifar l'Associació d'Amics del Monestir i el Josep, que és el meu predecessor, em va nomenar secretari. A partir d'aquí vaig anar-me endinsant fins que vaig decidir fer el pas.

Quants monjos són actualment?

25.

El més jove?

Deu tindré 41 anys.

I el més gran?

96.

Com van de vocacions?

Costa bastant. Tenim gent que s'interessa per la nostra vida però després perseverar i continuar el procés és una mica complicat. Les coses definitives a la gent ara els hi costa molt ja que no hi ha res per sempre a la nostra societat, ni una parella, ni una feina, ni una casa.

Segueix vigent la vida de monjo?

Crec que segueix vigent perquè seguir Crist segueix perfectament vigent i moltes vegades també serveix de referent a gent que no és creient i que la nostra opció, una mica més radical dins de l'Església, els sorprèn i els interpel·la.

Soprèn i interpel·la, però els invita a entrar-hi?

A vegades, però si son una mica més grans i han viscut una vida 'normal' deixar les comoditats de la vida d'avui dia és costa. Així com també costa la vida amb comunitat, que no és fàcil si s'ha tingut una certa edat i s'ha viscut sol.

Segueixen la regla de Sant Benet escrita fa més de mil anys. S'actualitza el seu missatge?

Els cistersencs es van fundar el 1098 a França i ja buscaven seguir l'esperit de la regla, no la literal-

Octavi Vilà i Mayo
Abat del Monestir de Poblet

«Cal denunciar els abusos sexuals per erradicar-los»

Vilà lamenta el «dany moral» a les víctimes i defensa que «és bo» que surtin a la llum pública els casos

Octavi Vila a la biblioteca del Monestir de Poblet. FOTO: PERE FERRÉ

tat. Hi ha alguns aspectes que òbviament avui per la diferència social xoquen, però el que és la humanitat i la filosofia de vida crec que està plenament vigent.

Fa uns dies es va reunir el Capítol General de l'Orde Cistercenc. Què en va sortir d'aquest conclave?

El nostre orde té una particularitat que és que ens reunim tots junts monjos i monges. El Capítol General és l'òrgan màxim de decisió de l'orde, el Parlament per entendre'ns. A part de la renovació de l'abat i el procurador generals vam parlar sobre com fundar i reduir monestirs. Desgraciadament ara, sobretot a Europa, quan hi ha pocs membres i aquests son grans arriba un punt que la casa no té viabilitat per ella mateixa. Llavors s'ha de tutelar des d'un altre cantó per atendre sobretot a les persones i les coses materials de la casa.

Pot ser que Poblet estigui un dia en aquesta situació?

El temps dirà, però ara mateix som dels monestirs que estem a la mitjana alta d'integrants, a excepció Heiligenkreuz (Àustria), amb casi un centenar de monjos, i sobretot els monestirs del Vietnam, que tenen molts membres.

El papa Francesc els encoratja a mantenir la unitat institucional entre monjos i monges dins d'un mateix orde.

Vam tenir un audiència tots els membres del Capítol i després el Papa ens va dirigir un discurs, on ens va parlar de la comunió de l'orde entre monjos i monges. Em va impactar quan vam acabar i ens anàvem a fer la foto, jo estava al seu costat, i li va dir a l'abat general que sobretot conservéssim la unitat de monjos i monges, que és molt important per l'Església.

Només són paraules o són fets?

En el nostre cas són fets. Els òrgans son el que es diria políticament paritaris. L'orde té un abat general i un procurador. El primer òbviament ha de ser un monjo, perquè ha de ser prevere, per tant no hi ha alternativa, i el procurador en aquests moments és un monjo, però podria ser una monja perfectament. Llavors l'abat general té un consell que l'assessora que son tres abats i tres abadeses. I els membres que s'elegeixen al sínode, que és l'òrgan intermig entre el capítol i l'abat general, també son paritaris.

Aquesta paritat la veurem algun dia dins de la resta d'òrgans de l'Església?

El Papa ens va dir que érem un exemple, però la resta de l'Església no depèn de nosaltres. Hem adequat en aquest Capítol General i altres capítols de congregacions el nostre sistema de govern que és federal, de forma que cada con-

De l'hemeroteca a monjo

Octavi Vilà va treballar durant uns anys a l'hemeroteca de Tarragona abans de descobrir la seva vocació de monjo

Abat des de 2015

La comunitat de Santa Maria de Poblet va elegir el substitut de Josep Alegre el 4 de desembre de 2015. Se celebra ven 75 anys de la restauració de la vida monàstica

gregació té una forta autonomia. Els monestirs de Catalunya pertanyem a la congregació de la Corona d'Aragó i ens hem adequat a les disposicions noves de la Santa Seu sobre les comunitats de monjes, per evitar que hi hagi dues velocitats i dues maneres de viure la vida cistercenca.

No creu que el tracte que ha rebut la dona per part de l'Església l'allunya de la societat?

Provablement moltes coses s'haurien de replantejar i veure com evolucionen. No pas amb cops i grans canvis sobtats, perquè l'Església va una mica lenta en general, però hi ha una lleugera evolució. Hi ha petites coses que a vegades la gent de fora no se'n dona compte. El Papa Francesc va fer un *motu proprio* fa poc dient que els ministeris de lectors, acòlits, etc. es podrien conferir a les dones també. És un pas molt petit que ens pot portar cap al següent esglaió, que ha de ser el diaconat.

L'entrada del papa Francesc es va veure com una cosa molt reformista. Creu que realment ha sigut així?

Hi ha dos elements molt reformistes aquella primavera de 2013. Una és la renúncia del papa Benet, que és un fet molt innovador i que trencava amb un costum de l'Església. Això va ser un primer efecte novedós i després elegir un Papa que ja no és europeu per primera vegada, això també era un element nou. Després tota la seva manera de viure i la seva figura és una novetat, però l'Església habitualment no és la llei del pèndol que un és conservador i l'altre és progressista, sinó que és una evolució continuada. Cap papa trenca amb l'anterior.

La gent s'apropa a la vida de monjo?

Sí. Hi ha hostes que comparteixen uns dies amb nosaltres i aquí hi ha de tot. Moltes vegades a l'estiu son preveres que venen a descansar i fer exercicis espirituals, però també tenim gent que és catòlica no practicant i moltes vegades ara també gent que no es batejada. Un dels últims que va venir es va acostar a la vida monàstica, no era creient i el vam batejar, i això es produeix perquè la nostra societat a vegades busca coses que no sap ben bé on trobar-les i amb les formes de vida com la nostra hi troba una certa autenticitat.

Per la manera de viure?

Per la manera de viure renunciant a estar sols, a la nostra capacitat econòmica i una mica a la nostra llibertat, i això fa a la gent li sobta i es pregunta per què ho fem.

Hi és el pes de la renúncia?

Hi és i sempre hi serà, perquè sempre trobes a faltar coses. És evident. Com uns pares de família

Vilà durant un moment de l'entrevista amb el 'Diari'. FOTO: PERE FERRÉ

que suposo que quan tenen fills renuncien a moltes coses, però compensa amb moltes altres.

L'agost de 2021 es donava a conèixer un cas d'un monjo que s'apartava per un presumpte cas d'abusos a una visitant. Què ha passat des de llavors?

Era un fet puntual i l'associació va considerar que hi havia símptomes que hi podia haver un cas d'abús sexual. Està encara al jutjat de Valls instruint-se. D'altra banda, estem conclouent el procés canònic.

Què significa?

Com que és una persona que va fer l'aprovació solemne, que té vots com a monjo, s'ha d'aplicar el que predisposa el codi de dret canònic. Ens hem assessorat tant amb la congregació de la doctrina de la fe a Roma, com amb els juristes de l'arquebisbat de Tarragona, i s'ha de concloure aquest expedient. Encara que potser no tindrà la repercussió que hagués pogut tenir, perquè els fets es va produir a l'agost de 2021, i el Papa Francesc havia fet una reforma del codi, que afectava a tots els religiosos en general, que fins aquell moment només afectava als preveres i diaques, i ho va estendre a tots els religiosos. Però això no va entrar en vigor fins els desembre. És a dir que hem d'aplicar el que estava en vigor aquell moment.

L'Església ha sigut suficientment contundent?

Ha sigut molt lenta en aquest aspecte i la tàctica o costum que s'emprava durant molt de temps, és a dir, si hi ha algun problema es traslladava a la persona conflictiva a un altre cantó, això evidentment no soluciona el problema, sinó que moltes vegades l'agreuja. Això ho veiem amb el dolor que ha produït a persones directament afectades, que de petits van ser víctimes d'abusos per un religiós, que els

«L'Església va una mica lenta en general, però hi ha una lleugera evolució. Hi ha petites coses que a vegades la gent no s'adona»

«El dany moral és molt difícil de reparar. S'haurien de buscar fórmules, perquè aquí no entra la compensació econòmica»

«Hauríem de fer un esforç per buscar els punts clau i una certa estabilitat. El consens és una paraula que no està de moda, però és bàsic»

ha traumatitzat de per vida i això és culpa de l'Església.

Com es repara això?

El dany moral és molt difícil de reparar, sincerament. S'haurien de buscar fórmules, perquè aquí no entra la compensació econòmica. Son coses que fan molt de mal.

Per què creu que els últims temps han sortit tants casos?

No crec que hi hagi tants casos en els últims temps sinó que ara s'han conegut. Abans potser per la forma cultural de la societat passaven més en privat i ara surten als mitjans, però crec que es bo que surtin i que es facin informes, perquè el primer que hem de saber és de quants casos estem parlant i a qui afecten. És bàsic.

Creu que és bo que hi hagi aquestes denúncies?

S'ha de seguir denunciant i llavors estudiar-ho per veure si hi ha algun cas que no sigui real, com passa amb altes delictes, però s'ha d'estudiar cada cas que arribi a un bisbe o un superior per saber què hi ha al darrera.

Creu que hi ha molts més casos que no coneixem?

Segurament que hi ha més casos que encara no coneixem, perquè aquest fort dany moral cap a les víctimes pot provocar que alguns no tinguin ganes d'explicar-ho i apartar-ho de la seva vida. Segurament que a aquestes persones els costarà més. Hauríem de fer un esforç per ajudar-los i saber quants casos hi ha per erradicar-ho del tot.

Com veu el país?

En general la situació política, social i econòmica global és incerta. Hem viscut fets insòlits i estem davant una societat bastant inestable, on s'han perdut les majories absolutes que proporcionaven certa estabilitat, dintre dels seus riscos. Tot és summament complicat i Ca-

talunya no és una excepció. Vivim una situació des de fa deu anys complexa amb una part de la societat que busca una solució i 'altra que n'és contrària i això provoca tensions socials i entre els mateixos blocs, tal com estem veient. Hauríem de fer un esforç tots plecats per buscar els punts claus i una certa estabilitat.

Encara hi pot haver punts de trobada després de tot el que ha passat?

Crec que segueixen existint si els sabem buscar. Es van trobar fa gairebé 50 anys durant la transició espanyola i en altres moments a Europa. Sempre és possible, el que passa és que un ha d'entendre que trobar punts d'acord també significa renunciar amb alguns dels seus propis elements. El consens és una paraula que no està de moda, però és bàsic per seguir endavant.

A Poblet va venir Carles Puigdemont i Oriol Junqueras quan estaven a la primera línia política en anys molt convulsos. Ara que ha passat un temps ens pot dir si els va donar algun consell.

El meu consell sempre ha estat de trobar la moderació i no arribar a postures extremes que provoquesin un trencament. Personalment ha sigut molt dolorós veure gent a l'exili o a la presó, però s'han de buscar punts de consens.

Fa unes setmanes eren notícia per un robatori a l'arxiu Josep Tarradellas. Saben què va passar?

No ho sabem. Es va produir la nit que s'allargava una hora la nit i només van anar directes a un armari ignífug on es guardàvem documents, que son molt importants en valor patrimonial, com el passaport del president Tarradellas amb el qual va anar de França a Madrid el juny del 77, quan es va entrevistar amb el president Suárez i el rei Joan Carles. Ell no tenia passaport, òbviament, i al mateix aeroport li van fer i aquest és el que es guarda a la caixa forta, junt amb el de la seva esposa i la seva filla. També hi havia un barret del president, com a record sentimental i un *pen drive* amb els correus electrònics que el *lendakari* Urkullu havia intercanviat arrel del Procés. És una mica sorprenent que haguessin anat a un lloc concret i no hagués desaparegut res.

Com pot un monestir com aquest fer l'Església una mica més misericordiosa?

Mostrant que la nostra vida també és misericordiosa. El postulat que fem és amb el nostre exemple, esforçant-nos perquè la nostra vida sigui més fraterna entre nosaltres i que això es transmeti a la gent que se'ns acosta. I a partir d'aquí transmetre-ho per contacte amb la resta de l'Església.